

Farmödrar mot kapitalismen

”Kapitalismen kommer att förstöra sig själv”, säger Roger Hallam (f. 1966), medgrundare av Extinction Rebellion-rörelsen, som svar på BBC-journalistens fråga ”vill du omintetgöra kapitalismen?” (BBC *Hard Talk* 17.8.2019). Hallams argument är att det nuvarande ekonomiska systemet, enligt vetenskapen, håller på att förstöra planeten. Det är inte en fråga om åsikter, utan om fakta. I decennier har budskapet från eliten varit att något ska förändras, samtidigt som utsläppen ökat och ökat. Vi reser mot vår egen undergång och människor kommer inte att acceptera fler lögner, säger Hallam.

Jag tänker på Hallams budskap en septemberkväll när jag passerar Kiasma i Helsingfors med min tre månader gamla dotter i barnvagnen. Vi blir nämligen plötsligt omgivna av en Extinction Rebellion-demonstration som drar framåt under stadens blygrå himmel. Första gången jag hörde talas om Hallam var när jag studerade vid King’s College London. Nu läser jag om honom så gott som dagligen eftersom han mobiliserar tusentals människor till att genom civil olydnad protestera mot beslutsfattare som inte tar klimatförändringen på allvar. Hallam doktorerade vid universitetet när jag studerade där. Vi träffades en morgon när han framgångsrikt protesterade mot att King’s investerade i fossila bränslen. Hallam berättade han att han doktorerade för att lära sig det mest effektiva sättet att förändra ett politiskt system som inte levererar och att det historiskt är medborgarrörelser som är de bästa förändringsskaparna. Själv hade han i flera år legat lågt och koncentrerat sig på ekologiskt jordbruk, men nu insåg han att tiden var mogen för hans kapitalismkritik och för den icke-våldsmetod han förespråkar. Mänskor börjar

vara redo för uppoffringar, menade han.

Hallam kan ha rätt. För många i min generation, födda i början av 1980-talet, fanns det liksom för tidigare generationer, mycket att känna ångest för. Men i jämförelse med för dagens unga var framtidsfrågorna ändå relativt små. Visst var många arga över Irakkriget som byggde på lögner och kom att förorsaka hundratusentals människors död, och visst var vi medvetna om fattigdomsfrågor. Men idag lever vi med kunskapen om att det är en helt realistisk möjlighet att vi kommer att bevittna en samhälls- och ekologisk kollaps inom vår livstid. De som är yngre vet att det är deras framtid och att det är bråttom. Att ge upp nötkött är en bagatell i det sammanhanget. För mig ringde en väckarklocka där utanför Kiasma. Jag insåg på djupet att när min dotter – och andra som tillhör hennes generation – är i den åldern att de kan ändra på strukturerna, kan det vara för sent. Den kunskapen börjar sprida sig också bland farmödrar och morfäder och det är det som är det verkliga hotet mot kapitalismen.

I BBC-intervjun konfronterar den tuffa journalisten Hallam på en mängd punkter, med avsikt att genomsåda honom. En av dem är att den grundliga livsstilsförändring Hallam förespråkar helt enkelt inte är möjlig inom kapitalismen och att Extinction Rebellions budskap därmed är ansvarslöst. Svaret Hallam ger är att det är upp till oss. Vi har fortfarande ett val och det valet bygger på att vi verkligen inser vad problemet är. Det är den verkliga krisen kapitalismen står inför – inte om vi ska stimulera ekonomin eller inte.

20.10.2019